

AKTIV LANDSBYGD

Till Södermanlands lantbruk och landsbygd | #02 - 2023

Ledare

Välkommen till ännu ett nummer av Aktiv Landsbygd.

Fältsäsongen är nu i gång och länsstyrelsens fältkontrollanter syns ute i de sörmländska markerna. Vi genomför även inventering av äng- och betesmarker, vilket ni kan läsa mer om i detta nummer.

Med anledning av den senaste tidens värme och torka råder det hög brandrisk i skog och mark. Därför har länets samtliga nio kommuner infört eldningsförbud. Det innebär att eldning på marken och i engångsgrillar inte längre är tillåten. Du får dock fortsatt grilla i vanliga trädgårdsgillrar eller i fasta ordnade grillplatser. Länsstyrelsen följer utvecklingen och de konsekvenser torkan kan få för årets skörd och betestillgång. Från statens sidan finns en beredskap utifrån de lärdomar som drogs år 2018.

Aktiviteten inne på landsbygdsavdelningen är lika aktiv som ute i naturen denna tid: Vi har börjat handlägga de första stöden inom Strategisk plan, och kompetensutvecklingen under de närmaste fem åren börjar ta form. Länsstyrelsen fortsätter att erbjuda kurser, fältvandringar och rådgivning inom: Greppa näringen, Ekologisk produktion och Ett rikt odlingslandskap men även inom Djurvälstånd, Konkurrenskraft, Livsmedel och besöksnäring. Målgruppen för aktiviteterna är företagare inom lantbruk, förädling och besöksnäring.

Välskötta betesmarker och slåtterängar är centrala för landskapsbilden och den biologiska mångfalden, och har ett viktigt kulturhistoriskt värde. Tillgång till betesmark kan också förebygga foderbrist och Länsstyrelsen förmedlar kontakter mellan djurägare och markägare via vår betesförmedling. Även du som letar efter egen mark att odla på, eller har lämplig odlingsmark, kan lägga upp din intresseanmälan.

Avslutningsvis kan vi meddela att antalet vargar har ökat något i Södermanland. Beståndet beräknas uppgå till mellan 35 och 55 individer. Länsstyrelsen följer denna utveckling noga.

Trevlig sommar inom alla areella näringar!

Christopher Lagerqvist

Landsbyggsdirektör

Christopher Lagerqvist, Chef för landsbygdsavdelningen
christopher.lagerqvist@lansstyrelsen.se

Ängs- och betesmarksinventeringen 2023

Just nu genomförs en unik inventering i Södermanland. Ängs- och betesmarksinventeringen fältbesöker jordbruksmark.

- Varför genomför vi en inventering?

Ängar och betesmarker är några av de artrikaste terrestra miljöerna som finns i landet men tillståndet för arterna och miljöerna är däremot ofta okända. Resultatet av inventeringen kommer samhället till nytta på flera sätt. Bland annat så används materialet i miljömålsuppföljning, som information till allmänheten och som underlag för ansökan om miljöersättning. Inventeringen är unik ur ett internationellt perspektiv och arbetet kommer att förbättra kunskapsläget för utbredningen av naturtyper och arter. Några av arterna är mycket ovanliga och många arter är i behov av skötsel, till exempel slåtter eller bete. Vi kontaktar alltid den som förfogar över marken inför ett fältbesök. I år har vi anställt två inventerare som utför arbetet i hela länet.

Ängs och betesmarksinventeringen har pågått i över 20 år, med några års uppehåll och Jordbruksverket är den myndighet som är ansvarig för inventeringen även om Länsstyrelsen utför fältarbetet. Inventeringen resulterar i kartor med tillhörande information som sparas i databasen TUVÅ. Informationen i databasen är öppen för alla att ta del av.

Har du frågor om inventeringen är du välkommen att kontakta Länsstyrelsen.

Adam Adobati

Samordnare Ängs- och betesmarksinventeringen

Jordbrukarstöd

Tänk på detta om du vill ändra i din SAM-ansökan

I år finns det större möjligheter att ändra i din ansökan än tidigare år. Du kan dra tillbaka hela eller delar av din ansökan fram till den **31 oktober**.

Om du får avisering om ett kontrollbesök kan du endast ändra sådant som gäller om marken är godkänd jordbruksmark eller om det har förekommit aktivitet på marken (odla, beta, putsa, skörda, jordbearbeta).

Markuppföljning

Om du får ett brev med resultat från uppföljning av din jordbruksmark som visar att du inte uppfyller villkoren är det viktigt att du gör det som krävs för att uppfylla stödet. Du ska ta ett geotaggat foto och skicka in via en mobilapp. Alternativt går du in och gör en ändring i din SAM-ansökan.

- **15 juni** är sista dag att:
 - Lägga till block eller skiften för utbetalning av stöd eller i ett åtagande.
 - Ta över en annan lantbrukares SAM-ansökan eller skiften om du ska ta över delar av ansökan.
 - Lägga till anläggningar (tidigare kallade produktionsplatser).
 - Om du har ansökt för precisionsjordbruk- planering måste växtodlingsplan, markkartering, växtnäringsbalans och gödselanalys finnas tillgängliga detta datum.
- **31 augusti** är sista dag att ändra gränser och grödkoder.
- **31 oktober** är det senaste datumet för att sköta dina marker enligt reglerna för gårdsstöd, kompensationsstöd, vallstöd och miljöersättning för betesmarker. Senaste datumet att fotografera med mobilappen för geotaggade foton.

Läs mer här:

[Viktiga datum för jordbrukarstöden - Jordbruksverket.se](#)

[Ändra i SAM-ansökan - Jordbruksverket.se](#)

Stöd till jordbruk och landsbygd

De här stöden är öppna för ansökningar till och med 27 augusti 2023.

Investeringsstöd för:

- Täckdikning
- Växthus och odlingstunnlar
- Torkning och lagring efter skörd
- Begränsad ammoniakavgång
- Ny teknik
- Energiskog

[Läs mer om stöden](#)

Ansökan gör du via Jordbruksverkets E-tjänst för att söka projektstöd, investeringsstöd och företagsstöd - [Jordbruksverket](#)

Stöd till diversifiering

Investeringsstöd för diversifiering till annat än jordbruk är öppet för ansökan till och med 8 oktober 2023.

Du som har ett jordbruks eller trädgårdsföretag och vill investera i annan verksamhet kan söka stödet. Det kan till exempel handla om turism, upplevelser, omvårdnad, entreprenad och liknande.

Har du frågor om stöden är du välkommen att kontakta länsstyrelsen på landsbygdsstod@sodermanland.se

Att tänka på för stöden!

Du måste ansöka inom en ansökningsomgång. En ansökningsomgång är en period då Länsstyrelsen tar emot ansökningar. Beslut om eventuellt stöd lämnas efter ansökningsomgångens slut. Ansökningar som kommer in utanför en ansökningsomgång kommer att avskrivras dvs du kommer inte få stöd.

OBS! Om du har ansökt inom en ansökningsomgång och påbörjar investeringen innan du fått beslut om stöd gör du det på egen risk. Om din ansökan får avslag i en ansökningsomgång kan du ansöka igen under nästa ansökningsomgång men du kan inte få stöd för eventuella kostnader som du haft innan du ansöker om stöd.

Vill du vara med i mark- och betesförmedlingen?

Gör en intresseanmälan så publiceras dina uppgifter kostnadsfritt på vår webbplats.

Intresseanmälan finns kvar på hemsidan i 6 månader från och med det datum som du har skickat in den. Vill du ta bort den tidigare kan du höra av dig till Länsstyrelsen.

Tips inför att skriva avtal finner du också på sidan.

[Länsstyrelsens mark- och betesförmedling](#)

Varning!

Svenska myndigheter informerar:

Den smittsamma grissjukdomen afrikansk svinpest sprids just nu i Europa. Sjukdomen är ett mycket stort hot för grisar och vildsvin, men är inte farlig för människor. Afrikansk svinpest kan överföras via mat, exempelvis kallrökt korv eller skinka. **Släng eller lämna aldrig mat så att vildsvin eller grisar kan komma åt att äta den!**

Warning!

Attention:

Highly contagious African Swine Fever has been spreading through Europe since 2014 and is now a threat for millions of domestic pigs and wild boar. This disease, which is not dangerous for humans, can be transmitted by food, for example cold-smoked sausages or ham. **Please make sure that all leftover food is put in sealed waste containers!**

Hjälp till att förhindra afrikansk svinpest från att nå Sverige!

Södermanland är utpekad som ett län med ökad risk för introduktion av afrikansk svinpest i Sverige. Alla som rör sig i skog och mark i Sörmland kan hjälpa till att minska risken för att sjukdomen når den svenska vildsvinspopulationen.

Afrikansk svinpest är en virussjukdom som enbart drabbar grisar, människor blir alltså inte sjuka. Sjukdomen kan yttra sig på flera olika sätt:

- Mycket snabbt perakut förlopp då grisarna dör innan symtom men även långsammare förlopp under flera månader.
- Hög feber, nedsatt aptit och nedsatt allmäntillstånd, dräktiga suggor kastar tidigt, blåaktigt missfärgad hud, ostadig och okoordinerad gång, andningssvårighet, ögonflöde, kräkningar, diarré samt blödningar från mun och ändtarm.

Viruset är mycket tåligt och kan överleva länge i miljön och i infekterade livsmedel som inte upphettats tillräckligt, till exempel rökta och saltade produkter.

Det är mycket viktigt att vi hjälps åt för att minimera risken att afrikansk svinpest når Sverige. Detta genom att tänka på följande:

- Släng aldrig matrester i naturen! En macka med en charkprodukt från ett land där smittan finns kan potentiellt innehålla viruset. Släng alltid matavfall i soporna!
- Har du varit utomlands i områden där smitta förekommer, se till att tvätta skor och kläder innan du ger dig ut i skog och mark i Sverige. Tvätta kläderna i tvättmaskin och ställ gärna skor och kängor i bastu eller torkskåp i över 60 grader i minst 30 minuter efter att du rengjort dem.
- Ta inte hem kött, charkprodukter eller obehandlade jakttroféer från länder där smitta förekommer.
- Vänta 48 timmar efter jaktresa eller besök i utländsk grisbesättning innan du besöker någon gård med grisar, innan du hanterar foder för vildsvin eller besöker dylik utfodringsplats.
- Rapportera till SVA om du ser vildsvin som verkar sjuka eller om du påträffar ett dött vildsvin. Detta kan du göra här: [Rapportera sjuka/döda vilda djur - Rapportera vilt \(sva.se\)](https://www.sva.se/rapporterajakt).

Du kan läsa med om afrikansk svinpest på Jordbruksverket: [Afrikansk svinpest - Jordbruksverket.se](https://www.jordbruksverket.se/afrikansk-svinpest)

Jordbruksverket har även tagit fram informationsmaterial om afrikansk svinpest som du fritt kan använda för att hjälpa till att sprida information om hur vi kan hindra att afrikansk svinpest kommer till Sverige. Här finner du detta material: [Informationsmaterial om afrikansk svinpest - Jordbruksverket.se](https://www.jordbruksverket.se/afrikansk-svinpest)

Tips om skylt till dig som har djur på bete

Sommaren är på intåg, gräset växer och betesdjuren börjar synas i hagarna.

Länsstyrelsen vill tipsa djurhållare som har djur på bete om att sätta upp en skylt eller liknande vid hagen med information om vem som äger djuren och aktuellt telefonnummer till djurhållaren. Detta så att personer som passerar hagen kan kontakta djurhållaren direkt vid behov, exempelvis vid ett skadat djur, vattenbrist eller annan oro gällande djuren på betet.

Kompetensutveckling
FÖR DIG PÅ LANDSBYGDEN

Just nu är bästa årstiden för att se vilda bin!

Vilda bin är våra viktigaste pollinerare. De är mer effektiva än odlade bin. Även i områden där det finns honungsbin är de vilda bina mycket viktiga. Bland annat gör närvaron av vilda bin att honungsbina blir mer sorttrogna och därför mer effektiva för att pollinera grödan.

Var finns vilda bin?

Vilda bin är viktiga för ekosystemet i stort, och det finns många olika arter. Vissa är välspredda och klarar sig nästan oavsett hur naturen ser ut, andra ställer höga krav på sin livsmiljö. För att många olika vilda bin ska trivas är det viktigt med variation i landskapet. Det behövs både välhävda marker och lite "stökigare" miljöer, både torrbackar och våta områden.

De flesta vilda bin bygger inga samhällen, men vissa arter kan leva många på samma plats. På våren kan man till exempel hitta stora kolonier av sälgsandbi på lämpliga solvända sandbackar. Sälgsandbiet flyger när sälgen blommar och gräver ut sitt bo i varm sand. Nästan alla vilda bin är mycket fredliga och passar bra att studera nära.

Konkurrens med honungsbin

När det finns många honungsbin finns det en risk för att de vilda bina bli färre. Därför är fler honungsbin tyvärr inte en lösning för att rädda de vilda bina, även om några kupor kan vara väldigt bra för specifika grödor. Det bästa för växtodlingen är när det finns många olika arter väl spridda i landskapet. Då finns det alltid någon art som är framme i rätt tid när grödan blommar.

Du kan gynna de vilda bina genom de val du gör på din gård genom att:

- vara noga med rätt skyddsavstånd vid besprutning
- odla blommande grödor t ex låta en remsa av klöverrik vall gå i blom eller så in kantzoner
- vårda de slänter, hagmarker och liknande blomrika platser som redan finns
- spara sälg, brynmiljöer och gamla träd (även döda)
- inte slå alla vägrenar samtidigt
- skapa boplatser t ex sandhögar
- hålla befintliga boplatser öppna t ex gamla grustäkter och vägskärningar
- välja inhemska trädgårdsväxter och låt ett hörn av trädgården vara lite stökig över vintern
- underhålla gamla träbyggnader så att de finns kvar
- om du håller honungsbin, överskatta inte landskapets foderresurser och flytta kuporna till nya platser om draget är dåligt.

Här kan du läsa mer om vilda pollinerare och vad du kan göra för att gynna dem:

[Så gynnar du marklevande bin](#)

[Hela Sverige blommar](#)

[Guide till vilda bin](#)

[Artdatabanken - vildbin](#)

Jordbruksverket har många broschyrer och faktablad om pollinerare: [Gynna mångfalden](#)

Bli medlem i Greppa Näringen

Om du har 15 hästar på jordbruksföretag eller minst 50 hektar och/eller 25 djurenheter så kan du bli rådgivningsmedlem hos Greppa Näringen. Fyll i och skicka in blanketten som finns på Länsstyrelsen Södermanlands [webbplats](#).

IT-medlem

Uppfyller du inte kraven för att bli rådgivningsmedlem, men vill ta del av information och råd och använda tjänster för till exempel beräkning av näring i stallgödsel? Då kan du bli IT-medlem och få tillgång till olika tjänster på Greppa Näringens webbplats. Även då fyller du i blanketten som finns på Länsstyrelsen Södermanlands [webbplats](#).

Om du har frågor eller vill veta mer om medlemskap, kontakta Klas Fredriksson Länsstyrelsen Södermanland:
klas.fredriksson@lansstyrelsen.se Telefon 010-223 43 84

Kommande aktiviteter i Länsstyrelsens kalender

15 jun

Kurs om åtgärder för ökad biologisk mångfald i åkerlandskapet

Tid 9:30-15:15
Plats Ekenäs gård 1, Flen

15 jun

Fältvandring - anlägg din egen våtmark

Tid 16:00-18:30
Plats Runtuna

29-30
jun

Kurs i renovering av tegeltak

Tid 9:00-17:00
Plats Solbacka Stjärnhov

11 jul

Praktisk fältkurs - räkna ut hur mycket kväve din vall fixerar

Tid 18:30-21:00
Plats Yttereneby gård, Järna

2 aug

Fältvandring om insatser för biologisk mångfald i odlingslandskapet

Tid 10:00-12:30
Plats Hidinge gård, Fjugesta

15-16
aug

Kallmura med natursten

Tid 9:00-16:00
Plats Runtuna Lids Hembygdsförening

13-14
sep

Kurs Bygg en gärdesgård

Tid 9:00-16:00
Plats Uppsa kulle, Runtuna

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Avdelningen för landsbygd, besöksadress: Stora Torget 13 Nyköping. Postadress: 611 86 Nyköping

Brev som gäller jordbrukarstöd (SAM-ansökan) ska skickas till: Länsstyrelsen i Södermanlands län, FE 13, Box 204, 826 25 Söderhamn

Brev som gäller projekt- och företagsstöd samt miljöinvesteringar ska skickas till: Länsstyrelsen i Södermanlands län, FE 34, Box 204, 826 25 Söderhamn

Länsstyrelsens växel: 010-223 40 00

Jordbrukarstöd/SAMinternet: 0771-67 00 00

Djurskydd jourtelefon: 010-223 41 50

Rovdjur jourtelefon: 010-223 41 80

Rovdjursobservationer: www.skandobs.se

Våra resursbrevlådor:

jordbrukarstod.sodermanland@lansstyrelsen.se

landsbygdsstod.sodermanland@lansstyrelsen.se

viltforvaltning.sodermanland@lansstyrelsen.se

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Besöksadress: Stora Torget 13

Postadress: 611 86 Nyköping

Telefon: 010-223 30 00 (växel)

E-post: sodermanland@lansstyrelsen.se

Webbplats: lansstyrelsen.se/sodermanland

Följ oss

[Dela utskicket](#) | [Integritetspolicy](#) | [Avregistrera](#)